

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

TÜSİAD

Basın Bülteni

9 Nisan 2026
TS/Kİ-BÜL/26-14

TÜSİAD ve FAO iş birliğinde hazırlanan “Türkiye’de Tarım Kooperatiflerinde İş Modelleri Araştırması” tanıtıldı

TÜSİAD ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) iş birliğinde, Birleşmiş Milletler 2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı kapsamında hazırlanan “Türkiye’de Tarım Kooperatiflerinde İş Modelleri Araştırması” ana raporu kamuoyu ile paylaşıldı.

Özel sektör, finans kuruluşları ve kooperatif temsilcilerini bir araya getiren etkinlikte, Türkiye’de tarımsal amaçlı kooperatiflerin mevcut durumda pazarla entegrasyon düzeyleri kapsamlı biçimde değerlendirildi. Bu çerçevede, üretici örgütlenmesi alanındaki yapısal sorunlara yönelik sürdürülebilir iş çözümleri ve öneriler paylaşıldı.

TÜSİAD ev sahipliğinde gerçekleşen tanıtım etkinliği **TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İzzet Özilhan**’ın açılış konuşmasıyla başladı. Özilhan, “*TÜSİAD olarak tarımı stratejik bir sektör olmanın yanı sıra sürdürülebilir kalkınmanın kalbi olarak görüyoruz. Tarımsal kalkınmanın gıda arz güvenliği ve gıda sistemlerimizin sürdürülebilirliği açısından taşıdığı kritik önemin bilinciyle çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Geçtiğimiz dönemlerde tarım ve gıda sektörü özelinde yürüttüğümüz çalışmalarda da tarımsal kooperatiflerin etkinleştirilmesini odak alanlarımızdan biri olarak konumlandık. Çünkü biliyoruz ki kooperatiflerimizi güçlendirmek çiftçimizin refahını artırmak kadar gıda enflasyonu ile mücadelenin ve sürdürülebilir gıda sistemlerinin de anahtarı. FAO iş birliğinde hayata geçirdiğimiz ve bugün tanıtacağımız çalışma ile kooperatiflerin daha verimli, etkin, sürdürülebilir, rekabetçi ve yenilikçi yapılar haline gelmesini desteklemeyi; aynı zamanda, sektörün karşı karşıya olduğu temel sorunlara çözüm üretmeyi ve kooperatifçiliğe yeni bir ivme kazandıracak adımlara katkı sunmayı hedefliyoruz.*” ifadelerini kullandı.

Açılış konuşmaları, **FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Selişik**'in konuşmasıyla devam etti. Selişik, "FAO olarak biz tarımsal amaçlı kooperatifleri salt destek bekleyen yapılar olarak değil, tarımda sistemlerini dönüşümüne katkı sunan aktörler olarak görüyoruz. Türkiye'de yürüttüğümüz çalışmalar kapsamında kadın liderliğindeki kooperatiflerin güçlendirilmesi için aldığımız aksiyonları da bu pencereden ele alıyoruz. Bu ortak çalışmada da kooperatifler için iş modeli önerimizi özellikle sözleşmeli üretim temelinde pazara istikrarlı ve daha güvenceli erişim, dijitalleşme, risk yönetimi, lojistik, finansman ve girdi temye kadar birçok alanda destek sağlıyoruz. Ancak bu çalışma bize çok net gösteriyor ki artık tekil desteklerden sistem dönüşümüne geçme zamanı gelmiştir. Bu modelin başarısı; kamu, özel sektör, finans dünyası ve kooperatiflerin birlikte ve eşgüdüm içinde hareket etmesine bağlıdır. Bu nedenle bu yaklaşımı bir ortak hareket modeli olarak görüyoruz." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından **FAO Ulusal Proje Danışmanı Doç. Dr. Hüseyin Tayyar Güldal** ve **FAO Kıdemli Kooperatifçilik Uzmanı Dr. İsmet Yalçın** tarafından raporun bulguları katılımcılarla paylaşıldı.

Moderatörlüğünü **gazeteci ve yazar Ilgaz Gürsoy**'un üstlendiği etkinlik kapsamında düzenlenen "Türkiye'de Tarımsal Amaçlı Kooperatifler ve Pazar İlişkileri" başlıklı ilk panelde; **Yaşar Holding Kurumsal ve Dış İlişkiler Başkan Yardımcısı Dr. İsa Coşkun**, **Migros Grubu Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilirlik Genel Müdür Yardımcısı Kaan Ünver** ve **Ziraat Bankası Tarımsal Bankacılık Grup Başkanı Kemalettin Bayat** konuşmacı olarak yer aldı. Panelistler tarafından sanayi, perakende ve finans sektörü perspektifinden kooperatiflerin rekabet gücünün artırılması ve sürdürülebilir iş modellerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar ve değerlendirmeler paylaşıldı.

TARIM-KOOP Başkanı Ahmet Erken, **SÜR-KOOP Yönetim Kurulu Üyesi Erdoğan Kartal**, **KÖY-KOOP Başkanı Mehmet Varol**, **HAY-KOOP Başkan Yardımcısı Nurettin Çakır** ve **OR-KOOP Koordinatörü Ünal Örnek**'in yer aldığı ikinci panelde ise panelistler; sahadaki deneyimlerinden yola çıkarak kooperatiflerin mevcut durumu ve çalışmada önerilen iş modeline yönelik değerlendirmelerini paylaştı.

Türkiye'de Tarım Kooperatiflerinde İş Modelleri Araştırması

TÜSİAD ve FAO iş birliğinde yürütülen çalışma kapsamında 48 adet tarımsal amaçlı kooperatif ile gerçekleştirilen saha anketlerinin yanı sıra literatür taraması ile Türkiye ve dünyadan başarılı örneklerin karşılaştırmalı analizine dayalı kapsamlı bir inceleme yapıldı. Ayrıca, tarımsal amaçlı kooperatiflerin Merkez Birlik Başkanları, tarım-gıda sektöründe faaliyet gösteren kooperatiflerin merkez birim yöneticileri ve ilgili diğer paydaşlarla gerçekleştirilen 10 derinlemesine mülakattan elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmanın kapsamı daha da derinleştirildi.

Rapor Türkiye’de tarım-gıda değer zincirlerinde faaliyet gösteren tarımsal amaçlı kooperatiflerin pazarla entegrasyon bakımından mevcut durumunu kapsamlı biçimde analiz ederken; Türkiye’de kooperatiflerin sayısal olarak yaygın olmasına rağmen pazara erişim, finansmana ulaşım, dijitalleşme, kalite ve izlenebilirlik ile kurumsal yönetişim alanlarında yapısal darboğazlar yaşadığını ortaya koyuyor. Rapor kapsamında nerilen Kooperatifler Entegre İř Modeli (KEİM) modeli ise üretim planlaması, pazara erişim, finansman mekanizmaları, kalite ve izlenebilirlik sistemleri, dijitalleşme ve veri yönetimi gibi kritik alanları bütüncül ve entegre bir iř ağı sistemi içinde ele alarak, kooperatiflerin daha pazarda daha rekabetçi bir yapıya kavuşmasını hedefliyor.

Raporun tamamına aşağıdaki bağlantı üzerinden erişebilirsiniz:

<https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/11964-birlesmis-milletler-2025-uluslararası-kooperatifler-yili-ortak-calismasi-turkiye-de-tarim-kooperatiflerinde-i-s-modelleri-arastirmasi>